

Miha Pate

Čustvena regulacija in strategije discipliniranja pri starših mladostnikov v okviru relacijskega družinskega modela. Doktorska disertacija. Mentor: Christian Gostečnik. Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta. 2023. XII, 207 str. <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=154099&lang=slv>

Doktorska disertacija z naslovom „Čustvena regulacija in strategije discipliniranja pri starših mladostnikov v okviru relacijskega družinskega modela“, ki jo je pripravil kandidat Miha Pate, je izvirno znanstveno-raziskovalno delo, ki se posveča strategijam staršev pri discipliniranju mladostnika, vlogi čustev in čustvene regulacije pri starših, komunikaciji pri reševanju konfliktov v družini, obenem pa nara-vi in intenzivnosti konfliktov v odnosu med starši in mladostnikom. Poseben pou-darek daje raziskovanju povezav med čustveno regulacijo in načini, kako se pristo-pa k discipliniranju mladostnika, razreševanju konfliktov v družinskih situacijah, utemeljuje pa tudi pomembnost relacijskega družinskega pristopa pri nudenju podpore in opolnomočenju staršev v teh okoliščinah.

Disertacija prinaša kar nekaj pomembnih ugotovitev, ki so relevantne za nadalj-nje raziskovanje tega področja. V prvi raziskavi avtor dokazuje, da se starši mla-dostnikov v strategiji discipliniranja razlikujejo, in sicer je strategija mater manj učinkovita strategija očetov – po drugi strani pa imajo očetje pri reševanju kon-fliktov v družini manj podporen in pomirjajoč način komunikacije, pa tudi slabšo čustveno regulacijo. Raziskava nakazuje tudi zanimivo ugotovitev o razlikovanju med starši glede na vrstni red rojstva mladostnika: starši drugorojenih mladostni-kov so v primerjavi s starši tretjerojenih in prvorojenih mladostnikov pri discipli-niranju najbolj popustljivi. Najbolj podporno in pomirjajočo komunikacijo pri re-ševanju konfliktov v družini imajo starši prvorojencev, ki se tudi pomembno razli-kujejo od staršev drugorojenih in tretjerojenih mladostnikov. Hkrati je raziskava potrdila, da je učinkovita strategija pri discipliniranju mladostnika (tudi manj po-pustljiva in manj pretirano odzivna drža starša) povezana z boljšo komunikacijo pri reševanju družinskih konfliktov, boljšo čustveno regulacijo, pa tudi z boljšim samospoštovanjem in splošnim počutjem pri starših mladostnikov.

V drugi raziskavi pa je avtor analiziral učinkovitost pilotske psihoedukativne skupine za starše mladostnikov, zasnovane po relacijskem družinskem modelu. Rezultati so pokazali, da je skupina pomembno prispevala k boljši čustveni regu-laciji, večjemu samospoštovanju staršev, bolj umirjeni in manj napeti drži starša pri konfliktnih temah z mladostnikom; zmanjšala se je tudi popustljivost in preti-rana odzivnost pri discipliniranju mladostnika. Slednje potrjuje učinkovitost mo-dela RDT, saj kaže, da je čustvena regulacija starša za funkcionalen odnos z mla-dostnikom bistveni element. Zelo pomemben prispevek doktorske disertacije je predvsem analiza procesa učenja učinkovitega spoprijemanja s čustvi in ustreznih vzgojnih pristopov. Rezultati ugotavljajo čustvene, relacijske, vedenjske in kogni-tivne spremembe, ki so jih starši mladostnikov doživeli v procesu obiskovanja psi-

hoedukativne skupine za starše. Ob postopnem spoznavanju in razmejevanju otrokove stiske od lastne ter ob zavedanju za starše pogosto neprijetnih sprememb, ki se v mladostniku prebudijo v tem obdobju, se je tudi pri starših regulacija jeze postopoma izboljšala, obenem pa so uspešneje razreševali občutke krivde in nemoči, prilagajali svoja pričakovanja ter ob mladostnikovih vzgibih vztrajali v umirjeni, spoštljivi, a odločni drži.

Christian Gostečnik